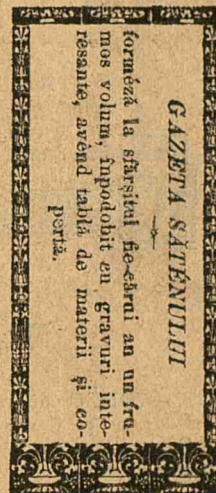
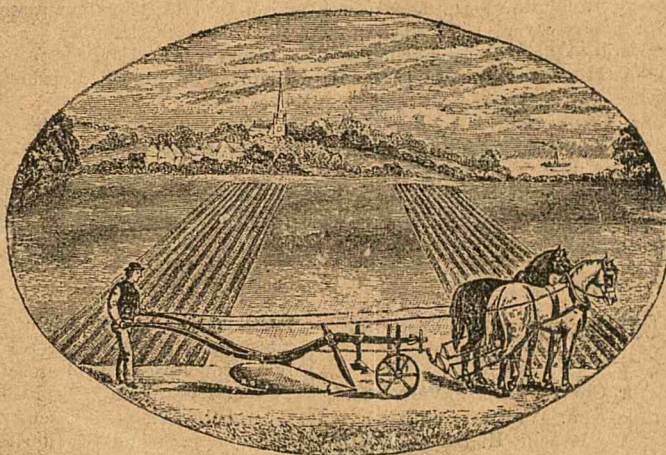
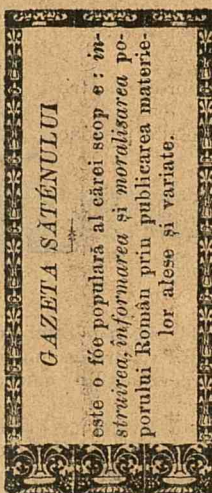

GAZETA SATENULUI

FÓIA

CUNOȘCINTELOR TREBUINCIOȘE
AGRICULTORULUI ȘI POPORULUI

ESE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

ABONAMENTELE:

Pentru un an **10** lei; pentru străinătate **12** lei; pentru Transilvania, **5** florini.
Abonamentele încep de la numărul I-ii al fie-cărui an, se plătesc înainte și nu se fac de cât pe un an.

ANUNCIURILE:

Un loc de 2 centimetre lățime pe 7 centimetre lungime, pentru o inserare, lei **3**. Același loc, pentru 3 inserțiuni, lei **7**; pentru 6 inserțiuni lei **10**; iar pentru un an lei **30**.
Dacă locul se ia *îndoit* se face scădemînt de o *pătrime*; dacă se ea *întreit* de mare se face scădemînt de o *treime*; dacă se ea un spațiu și *mai mare* se face scădemînt de *jumătate* din întregul cost al locurilor ce coprinde. — Fie-care persoană ce publică anuciuri primește *gratis* revista în tot timpul cât se însere acele anuciuri. — Anuciurile pentru *Gazeta Sătenului* se publică *numai* pe paginile copertei fie-cărui număr.

A se adresa tot ce privește Redacția și Administrația, Directorului-fondator și proprietar al GAZETEI SATENULUI C. C. Datculescu, Rîmnicu-Sărat.

SUMARUL

Mica corespondență. — O noapte: *Maria Datulescu*. — D-l R. de la Cungrea și Gazeta Săténului. — Ru-
gina cerealelor: *C. C. Datulescu*. — P. S.: *C. C. Datulescu*. — Horticultură, plantele cu frunzele înpodobi-
tore: *E. Andre*. — Necesitatea și avantajile unei industrii în s'cole rurale: *N. Grigoriu*. — Igiena, umedăla
păreților casei sau locuințele egrasiose: *Dr. Octaviu Blasiaru*. — Corespondență din Belgia: *Un comerciant român*.
Religia: *I. Aristotel*. — Ua lună petrecută în grădina zoologică de acclimatație din Paris (urmare): *C. C. Dat-
ulescu*. — Act de mulțumire: *I. Aristotel*. Din localitate: *Reporter*. — Din țară: *A.* — Buletin comercial. Anunciuri.

Premiurile abonaților Gazetei Săténului:

Cei dinții abonați (vechi sau noi) pe anul al 3-lea vor avea dreptul d'a primi, franco, trimetând o dată cu costul abonamentului pe anul al 3-lea suma de 2 lei 50, una din următoarele două premii, sau p'amendouă trimetând 5 lei :

Colecțiunea completă, broșată cu tabla de materie și copertă, a an. II-lé a „Gazetei Săténului.”
Tratatul de horticultură „Florile,” (peste 300 pagine și peste 100 gravuri).

Numai abonații pe anul al 3-lea au dreptul la aceste două premii, alt-mintrelea colecțiunea costă 10 lei și „Florile” 5 lei.

Mai posedăm numai vr'o 5 colecțiuni din an. I al „Gazetei Săténului” pe care le punem la dispozițiune amatorilor cu 25 lei colecțiunea. — Numere de prisos din an. I și al II-lea, se mai găsească vr'o câte-va la administrația f'oei noastre, și pe care le trimetem, dupe cerere, franco și gratis, abonaților noștri cărora le-ar lipsi numere din colecțiile D-lor.

Un plug de oțel și fier Hornsby, complet cu rezerve: 60 lei trimes franco.

Tablele de materie a anului I și a an. II, precum și un număr de probă, din or-ce an, trimetem, cu plăcere, gratis și franco, or-cui ne va cere.

Rugăm, chér, pe or-cine voește a se răspândi această revistă, să ne dea adrese de pers'one caror cred că trimetându-le un număr de probă s'ar putea abona.

Mica Corespondență.

— DD. Colonel Doctor Corvin, Galați; Vartolomei, Doftana; Vasilache Iorgu, com. Vulturescu (Olt); D. Constantinescu, Bisoca; T. odorache H. Stefan, Braila. Primit mulțumesc.

— D-lor I. Alexiu; Ion Topalu; Petrea Stelănescu, Cara-Murat; D. C. Antonescu; Preotul R. Bănică, com. Carol I. (Dobrogea); Niculescu, Pacurea; M. Coculănu, Ploesci; I. Kaiser, București; N. Velcu, Caransebeș; T. Balaban, Sgârcești. Vi s'au satisfăcut cererile arătate prin scrisorile d-v.

— D-lui Bibliotecar al Academiei Române. Mulțu-

mesc pentru bunele cuvinte ce adresați modestei noastre gazete. Conform cererei d-v vi s'a trimes numerele ce lipséu Bibliotecii Academiei din colecția „Gazetei Săténului.”

— D-lui Thoma Ivașcu, Mieșunești-greci. Primit mulțumesc, trimes și Florile și colecția an II ce ați cerut precum veți primi an III.

— D-lui G. Apostolescu, profesor de agricultură Iași; Mulțumesc pentru bunele cuvinte ce 'mi scr'iti relativ la scrierile noastre agricole. Conform cererei d-v. vi s'a trimes colecția an II, diarul 'l veți primi regulat.

BULETIN DE SUBSCRIPTIUNE (1)

Subsemnatul

locuind în

declară că subscriu la un abonament de un an la Gazeta Săténului pe anul al III-lea.

(SEMNATURA).

(1). A se pune sub un plic acest buletin și a se trimete Directorului Gazetei Săténului R. Sarat. In eas că se dorește unul sau mai multe premii a se cere în acest Buletin de abonare.

O NOAPTE

Sórele apusese!

Largi, mari pete de sínge ne mai arăta locul în care el perise! Apoi ca umbra négră ce plană pe o frunte plecată sub păcat, un voal întunecos începu să se cobóre pe suprafața largă.

Noaptea sosea, cu lenea intinsă ca și dânsa, cu umbra păditóre; cu șópta de păcat; cu lacrimi arđátóre; cu sínu 'nflăcărat; și luna legănată și stele lucitóre!

Era un calm, în aer, mai greu și mai puternic ca o furtună rea.

Furtuna se vestește, de ea ne'adăpostim, iar calmul ne subjugă și ne supune lui, ca și o vorbă bună a unui geniu réu.

Un aer prea ușor, dar care apasă greu, învéluia natura. Căldura înfocată cu sórele perise, și în locul său zăduful apăsa greoiu pe peptu'mi resuffând.

Luna, amantă visátóre cu pérul său de aur, în étherul azuriu, se legăna încet tot înălțându-se ușor, purtată de carul funebru al noptii pe drumul preserat de șóptele amoróse, stelele luminóse.

Dupé un nor, de-o-dată, ea s'ascunde, dispăre. Nóptea e și mai négră, chiar stelele pălese; numai norul ferice lucește..... un moment.... căci luna, globul de aur, în nópte iar se ivește, o stea apropiată, cu foc, la ea clipește, iar nóptea fermecată în a ei brațe o strînge.

Natura își adormise copii rěsfățați; omul care 'i servește de joc ca o păpușă; pomi, flori, mii jucării; și apa în care întregă cu drag se oglindește.

Vîntul, obosit de tot se liniștise; pân' chiar și frunđa albă a plopului măreț abia se 'nflora

Uă liniște domnea! Uă liniște de acele ce te-adórme prin parfum, te transportă legănat pe brațul viselor de aur; înalță încet gândirea în lumea poesiei, în care nu'si amintesc nimeni

că materia există, căci nu cere nimic de cât de la spiritul său.

În tăcerea adîncă, din când în când se ridica gemétul dureros a pasérei de noapte, cărui respundea hohotul sinistru a unei cucuvae sătulă de somnul ce, ăiua, îi apasă ochii.

Prin iarbă un cor de greeri țirîia ușor, imitând efectul vibrațiunelor dulci ce se transmit în aer de la o musică depărtată.

Apoi o tăcere adîncă iarăși alterna, și luna tot plutea ușor ca pe o mare a cărui val de nori nu reușea, decât d'a o ascunde pentru un moment privirilor cari o sorbeau mai cu nesațiu, când se ivea iarăși mai mândră, mai frumósă.

Câte jurăminte trecátóre ca vorbele pe care vîntul le duce în sbor pe aripa lui ușóră, nu s'au schimbat la lumina palidă a lunei, scumpă confidentă care nu distăinueșce nici o dată secretul încredințat tăcerii sale; martoră ațîțátóre a inimelor iubitóre, sau complice misterióasă a faptelor îngrozitóre.

Pe câte frunți pălite de o flacără fatală n'a aruncat în trecăt o umbră de uitare, privind la fața 'i blandă!

În câte inimi góle, lăsate 'n părăsire, în câte vieți sdrobite de chin și de durere, n'a revarsat adesea dulci rađe de speranță!

O! lună! Dacă în tine ar vibra vr'o córdă de viață; dacă ai avea vedere, și gură de vorbit, câte fapte grozave, câte taine secrete remase acoperite sub voalul noptii misterióse, n'ai putea da la lumină!

Dar taci, treci, luminedi, și 'n urmăți nu privești!

.

Nori negri de furtună pe cer se ridicau și cu uă furie nebună se alungau mereu; stelele, ca înspăimântate, clipeu lucind ca mii de ochi de foc.

Luna majestósă luneca prin aer.

Dar norii se întrec; acoper lună, stele, sting lampele de foc, și în tăcerea négră trec umbre uriașe, fantome fără număr.....

Ori unde, o privire caută un rădăm nu vede de cât numai prăpăstii, valuri negre și munți de întuneric.

Mă uitai împrejurumii, și 'n mintea'mi spăimântată, mă întrebaiu cu gróză ce putere invisibilă condusesese pașii mei în un loc de care nici nu mi puteam da sémă.

Stam în loc împietrită. Să merg! nu știam unde. Nici mâna nu'mi zărem! Vedem numai fantome fugând pe lângă mine atît de aprópe câte-o dată în cât pare că simțiam, pe fața'mi, pe tot corpul, trecând ușorul vînt ce se produce când cine-va mergînd te'atinge c'o suflare.

De o dată uă lumină, un fulger strebătu în mii de părți spațiul întunecos, și lumină puternic în nóptea grea.

Atunci vėđui că pașii duși fără gîndire, mă adusesse în locul de liniște eternă. Eram în cimitir.

Un tunet rupsă tăcerea mormîntală ce mă înconjura! Un trăsnet despică spațiul, căđend pe crucea care purta numele meu; și în sgomotu'i grođav cređui că simt pămêntul că fugе de sub-mine, cređui că vėđ morminte deschise și din ele, din mâna de țerină a celor ce înghițise, se refăcêu iar ómeni, ființe ca și mine, dar galbene, hidoase și privindumě cu un rîs a cărui hohot tare era ca o scrășneală.

O frică mă coprinse, și 'n spaima mea nebună îmi închipuiam că fusesem înghițită de pămênt, iar toți acei spectri ce mă înconjurau, cu fețe cunoscute a celor ce trecuse în eterna liniște a mormîntelor, erau companionii noului meu locaș.

Fiori trecêu prin mine: fiori mă scuturau!

Pămêntul sub picioare se prefăcuse în ghiață. Un vînt rece, de mórte, din tălpi se ridica și 'n creștet respunđând tot părul îmi sbîrlea!

Să strig! n'avém putere. Să fug! Dar mă 'ngropam!.... Și tunetul sêlbatec, gema d'asupra mea, mugea în disperare ca o fiară doborîtă, străpun-

să de săgeata de foc ce tăia norii și lumina vėzduhul!

D'o dată pe a mea mână simții căđind ușor, largi picături de plóe, de... lacrâme din pori.....

Mă deșteptasem!

Luna, balae amorósă, privind până la mine, sorbi pe fața'mi rece sudórea ce 'o udase în lupta mea nedrêptă cu visul nemilos.

Maria Dăculescu.

DOMNUL R. DE LA CUNGREA

și

„Gazeta Săténului“

Domnul R. e furios în contra noastră. Furia d-sale e așa de mare în cât, perđend tot respectul..... funcțiunei ce ocupă, ne.... înjură surugieșee. Să'i fie de bine! Cine voeșce a'și face idee și mai justă de creșcerea d-sale n'are de cât a ceti No. 2594 (24, 25 Martie 1886) al *României Libere* unde va vedea până la ce grad ajunge omul coprins de ură și mânia.

Nouă ne-a inspirat compătimire. Bietul domn!

Dar póte că cetitorii noștri voese a șci carei sau căror pricinii datorăm aceea minunată prosă a d-lui R. cu care plimbându-se în proțap a reușit a o însera în *România Liberă*.

Sunt mai multe pricinile. Iată d'ocam dată câte-va:

— Am cutesat a publica articole d'ale onorabilului și bunului plugar I. Plesnilă, în loc ca s'el trimetem, ca d-l Radian (veđi raportul sêu publicat în *Monitorul Oficial*) să învețe plugăria în Turcia.

— Nu scriem că ar fi de imitat plugăria turcésă de către români.

— Am avut curajul a contradice, cu probe, pe d-l inspector de agricultură Radianu și am cutesat a scrie și noi, plugarii, d'ale plugăriei. Care tóte aceste scrieri nu pot fi — dupe d-l Radian — de cât nerozii agricole, afară d'ale dumisale care are șciința teoretică.

— Scriem popular, adică, dupe d-l Radian, mitocăneșce.

— Suntem cu fumuri, lugubri, triști, melancolici, disperați, când mâncăm, bem, în amorul și căsnicia noastră și înjurăm pe toți în gazetă și mai ales guvernul.

D-l R. scrie toate acestea pentru-că n'am făcut vorbă de știința și talentele d-sale și pentru-că e slujbaș.

— N'am propoveduit plugarilor, ca d. Radian, că modul stîrpirei insectelor de prin moșii constă în a duce gășcele pe grăul semănat și grăpat; ba încă, înfumurații de noi!, am spus că gășcele nu scurmă, pentru a da de toți viermii ce se acoperă și intră în pământ.

Pricina principală care l'a inspirat a face acel articol e că:

Avem capul așa de bulgăresc în cât nu putem pricepe că rugina grăului poate să se producă în holde unde nu se găsesc măceși.

Auțiți obrăsnicie pe noi! să contradicem pe d-l Radian și să scrim articolul din No. trecut „Rugina grăului.”

În'adevăr curajul nostru a fost mare d'a ne atinge de lucruri așa de sfinte și lecția de înjurături ce ne dăte d-l R. să slujescă drept pildă tuturilor cari vor avea curajul d'a l' contradice.

Iată acum, răspunsul domnului C. C. Datelescu ast-fel precum l'a publicat *România Liberă*.

RUGINA CEREALELOR

Domnul R. de la Cungrea numește *Gazeta Sătenului* »fôia neroșiilor agricole« și afirmă că toate ce se scriu în această fôie pentru popor „se trag de pîr,“ fiind scrisă gazeta cu un stil mitocănesc »cu interjecțiunile greșite« și în fine că »răspândește idei eronate în popor«...

Acestea le afirmă d-l R. de după perdea și n'are curajul să probese ce înaintesă pentru ca să și răsbune asupra'mi pentru că am dat la ivelă unele greșeli științifice a autorului *catehismului agricol*.

Dacă am publicat eu, un simplu plugar și alți agricultori cu multă experiență în *Ga-*

zeta Sătenului, studii asupra insectelor ce ne-au bântuit holdele astă toamnă și cari studii nu se prea potrivesc cu acelea a d-lui Radian; dacă am cutezat — rezimîndune nu numai po experiența noastră căpătată la cörnele plugului, dar de nișce autorități științifice din Franția și Austria pe care 'i am cercetat înainte d'a ne permite a scrie și noi—; dacă în un cuvînt, am spus alt-fel de cum credea d-l Radian ce este rugina grăului, suntem numiți ômeni cu fumuri și ne credem somități — pe când toți cari ne citesc știu că ne-a ferit Dumneșeu, pe noi aceștia de la *Gazeta Sătenului*, de această bôla și nici o dată n'am avut cutezanța d'a publica observațiunile noastre agricole până ce nu am vădut că adevăratele somități cred tot ast-fel.

Domnul R. de la Cungrea judecă lumea după sine. Calomniază căci nu probază ce scrie pe socotela noastră cu fapte și opiniunea vr'unui agricultor învățat. Greșalele noastre agricole vom fi cei d'întâi a le recunoșce, când ne va arêta vr'o citațiune a vr'unei autorități agricole din lumea mare a științei, contrarie celor ce am susținut noi.

D-l R. face mai mult: caută prin intrigă ajutóre. Spune neadevăruri ca acela că chiar agronomul cel mai cu renume, învățatul d. Aurelian, a fost înjurat în *Gazeta Sătenului*. Rog pe d-l Aurelian, care 'mi cunoșce creșcerea și care 'mi face cinstea d'a mă citi, rog pe toți cari au urmat *Gazeta Sătenului* de duoi ani și mai bine de când apare, să spună dacă vr'o dată s'a făcut vr'o aluziune cât de puțin malițioasă asupra d-lui Aurelian sau a revistei sale unde am avut onôrea a scrie odată și eu.

D. R. mai spune că sunt Schopenhaurist-pesimist, care vîd totul în rîu; în mîncare, bîntură, căsătorie și amor. Se înșeală acest domn. Noi ceștia cu mâna îngroșită și obosită de plugărie, avem d'abea pe apucatele vremea d'a lua condeiful în mîna pentru a scrie în genul acela. Noi cari ne petrecem viața mai mult în aerul liber și sănêtos de la țară nu putem fi pesimiști ast-fel și nici »ura« nu pôte să și stabilizească cuibul în inima noastră.

În privința ruginei care — după d. R.— trece de la măceși la grâu și provine numai din vecinătatea măceșilor și din care pricină »cerealele nu trebuiesc nici o dată cultivate în apropiere de păduri« nu 'i voi spune că bunul simț și chiar copii ne arată că nu e așa și că rugina se produce fôrte des la câmp unde nu se pomeneșce vr'un măceș ca în pădure; 'i voi arăta ce zic ômenii învățați, adică cum am cutezat eu ignoranțul a scrie, sau cum afirmă învățatul și bine crescutul d. R. care țice:

„Sunt ômeni mișei cari când nu te pot combate cu documente științifice, recurg la

calomnie. Însă calomnia trece, și adevărul rămâne. <

Iată și documente! Judecați cine e calomniatorul și cine e calomniatul:

Rugina grâului e descrisă cu multe amănunte de d. Henri Vilmorin, celebrul agricultor, în cartea sa „Les meilleurs blés.” Nicăieri nu spune că rugina trece de la măceș la grâu, ba arată speciile de grâu ce nu fac rugină, precum și cauzele ce o produc.

Noi am scris susținând același lucru.

D'asemenea dacă vom deschide la pag. 534 și 535 la paragraful ruginei cerealelor, autorizata carte *Maison rustique du 19 siècle* scrisă de cei mai autorizați agricultori și profesori din lume, vom vedea că rugina e descrisă cum am scris și noi și nici nu se pomenește cele susținute de d. R.

Ași putea da o mulțime de citațiuni de prin cărți autorizate de agricultură și reviste agricole, dar așa ocupa prea mult loc. Reproduc numai următoarele după tratatul de agricultură de J. Girardin, corespondentul institutului, rector honorar, director și profesor de chimie agricolă și industrială, etc., etc. În fine cred că d. R. or-cât s'ar crede somitate, nu va contesta autoritatea d-lui Girardin, care ăice:

„Rugina cerealelor (*Uredo cerealium*) e o ciupercă ce atacă cerealele mai ales orzul și grâul. În câmpiile umede, umbróse, după ploii și neguri urmate de arșiță se produce rugina. < Apoi urmază descrierea care e întocmai ca aceea ce am publicat-o eu și *nicăieri* n'am găsit (și caut de vr'o 5 césuri!) că e cum susține d. R.

Mai bine făcă d. R. de tăcea și nu ne mai aducea aminte cele ce s'au scris în revista d-lui Aurelian [nu de mine] asupra eronatelor sale păreri....

Nu găsesc necesar d'a arăta cât de trebuincioasă e *Gazeta Săténului* pe care Dumnezeu scie cu ce sacrificiuri o scótem și că deși nu e o revistă agricolă perfectă, nici o dată însă n'a răspéndit sciința eronată, precum zice d. R.

E ciudat însă cum 'și schimbă de repede ideile d. R.! Iată în adevăr ce'mi scria întocmai (păstrez scrisoarea) la 30 Noembre 1885:

>....Doresc din inimă să mă opresc la d-ta....
>Am regretat însă mult scrisórea d-lui Plesnilă ce ai publicat.... Vă felicit *din inimă*
>pentru că ați reușit să fondați *un adevărat*
>*ziar al intereselor agricole*... >Primește stima și devotamentul meu.....<

Regret că m'a pornit pe această cale d. R., d'ai căuta scrisorile d-sale, dar eu nu sunt de vină. Am cređt de interes general a lăsa pe cel particular și vorbind de Rugina d-

sale să pun în cronica mea șcena când sătenii 'și făcău cruce, auzind cum e scrisă aceea carte didactică din țară.

Dacă redactorii *României Libere* 'mi ăice că rău am făcut, promit a nu mă mai atinge nici-o dată de asemenea lucruri..... sfințe.

Articolul d-lui R. se sfirșește prin afirmarea că nu e supărat pe mine pentru-că în cestia ruginei am cutezat a'l contradice, dar a voit a mă corija.

Mulțumindu'i de atențiune, rog pe d. R. de la Cungrea a'și da — în ăiar — masca jos, ca ast-fel să sciu bine cui trebuie să mă adresez, precum d-lui șcia prin faptul că aceea Cronică, care 'l-a agitat atăta, era semnată cu întregul meu nume.

C. C. Datculescu.

P. S. În momentul d'a scóte ăiarul luai cunosciința în „România-liberă“ de răspunsul d-lui R. ce publică la răspunsul de mai sus.

D-l R. nu voesce a 'și da, în ăiar, masca jos, pe cuvânt că pseudonimul d-sale e cunoscut. 'Mi cere a discuta acum *în limisce*.... tot dupe perdea. Acesta fiind satisfăciunea ce 'mi o dă la ultimele rënduri a răspunsului meu, lăsăm lumea să judece, rezervându-ne or-ce drepturi, d'asemenea întru ce privesc *invențiunile* d-sale cum-că am fi injurat pe d-l Aurelian în ăiar, lucru ce nu 'l mai susține acum, precum nu mai susține că nu trebuie semănate cerealele pe lângă păduri.

Domnul R. mai bine voesce a spune la adresa mea că sunt și *naiv*, *luând câinii drept ciobani*, adică că d-nii Girardin, Vilmorin și cei de la *Maison rustique du XIX siècle* nu sunt învățați. D-l Vilmorin e celebru numai pentru mine; pentru toți cari 'l cunosc nu e de cât un simplu negustor de semințe.

Răspund, d'o cam dată, că dacă sunt naiv, sunt în bună companie, căci iată ce ăice d-l Edouard Lecouteux în cartea sa *Le blé* din 1883 pag. 16, 17.

„.....Se va consulta tot d'anna cu profit cartea d-lui Vilmorin *les meilleurs blés*.... Se scie că autorului (d-l Vilmorin) nu 'i este nimic necunoscut în ceea ce comandă, în asemenea materie, sciința aliată cu prudența.... Cartea sa a devenit clasică pentru botaniștii agricoli.<

Dacă învățatul d-n R. crede că și d-l Lecouteux, profesor de agricultură și de economie rurală la școlele superioare din Franca, e neînvățat, vom găsi și alte citațiuni din alți autori. Dar, cred că 'mi va evita această ostenélă căci se 'i cites ce ăice *Le livre de la Ferme*, pe care mă îndemnă a uă ceti ca cea mai complectă carte făcută de savanții moderni și distinși ómeni de practică în agricultură.

La pag. 212, volumul I, dupe ce se vorbesce de modul cum unii autori întunecă, prin detalii complicate, ochii plugarilor practicanți adaogă: »Pentru aceste motive preferim p'aceia a d-lui Vilmorin« iar mai jos citim: »*A loptăm* clasificatiunea cea mai recentă a grânelor, datorată d-lui Vilmorin.«

D-l R., se răsămă pe *Le livre de la ferme* pentru a spune că rugina așa e cum a descris'o d-lui și că noi am scris nerođii agricole de ore ce ne am luat dupe d-l Vilmorin, Girardin și incomplecta și greșita *Maison rustique du XIX siècle*, și ca să mă lovéscă reproduce un pasagiu din „le livre de la ferme.«

Tot cu acea carte și cu acel pasagiu și ceea ce 'i urmésă spunem d-lui R. că n'a probat nerozia noastră agricolă.

In'adevăr citim următoarele: »Caracterele cryptogamului sunt distincte la aceste două plante și lumea a ris de cei ce credéu că rugina cerealelor e atribuită vecinătăței *dracilei*.«

Deci, unde e nerođia agricolă dacă, luundune după practică și mulți învățați, am ris și noi de ăsele d-lui Radian că rugina se produce în holdele cari au *maceși* și mai ales de povăța sa că nu trebuie să punem cereale în apropiere de păduri? Dar d-l Bary din Friburg, promotorul ideii susținută de d-l Radian, *el* nu cred că a povățuit să nu semănăm pe lângă păduri, ci a spus că *numai „în ore cari circumstanțe* rugina dracilei pôte fi transportată la cereale« (veđi pag. 225 rëndul 40 *Livre de la ferme*, adică în pasagiul citat de d. R., sărind cuvinte dupe gust).

Sperăm însă că d-l R. nu va mai ăice nimic când 'i vom reproduce rëndurile ce urmésă imediat în aceeași pagină a cărței cu care voeșce a ne combate.

D-l R. numeșce rugina *Puccinia graminis*. Acum nu mai pôte tăgădui căci a tipărit numele acesta.

Iată ce ăice vestita carte cu care voeșce a proba nerođiele noastre agricole.

»*Puccinia grânelor* este o bôlă a cerealelor care se produce de obicinuit în urma lunelor ploioșe, în timpul căldurilor. Nu se cunôșce nici un mijloc pentru a se evita.—«

Tot ast-fel de fericit e d-l R. când, pentru a proba că suntem *mitocani*, purică cartea mea *Tratatul de horticultură „Florile“* (iar nu *tractatul Florilor* (?)) cum ăice că am intitulat'o) și dupe ce o citeșce tótă, găseșce la pag. XI, 3, 4, 8, 11, 13, 15, 27, 39, 160, 166 următoarele greșeli: »*remâne* în loc de *remân*, *găsește* în loc de *găsesc*, *face* în loc de *fac* și *înfloréște* în loc de *înfloresc*.

Pentru aceste greșeli de tipar pe care ne invită a le îndrepta la a 2-a și a 3-a ediție (pentru că dupe d-na de Staël o carte

este bună tocmai după a 3-a ediție)« numeșce cu multă bună voință stilul meu al *mahalagiilor științei*. E fôrte cinstit d-l R. și pôte că vom cereeta și noi stilul cărței *autorisată de guvern* ca carte didactică, iar nu o carte fără pretenții, scrisă pentru amatori ca »*Florile*,« pentru că nu greșelele de tipar ci altele să difinésă prosa bunului domn R.

Suntem încă muștrați cu cuvintele „Intr'un ziar agricol nu se vorbesce de materie electorală nici de politică.«

Ah! vė dóre. Ertăți; dar din No. 1 an I al *Gazetei Sătenului* ne-am făcut o programă de care ne ăinem și ăiarul nostru nu e numai agricol.

D-l R. ne spune că are o moșie de 200 ectare. 'L felicităm și să dea Dumneđu să aibă și mai multe. Dar nu d'acésta e vorba și să ne arate când noi am ăis că avem moșii mari și le lucrăm bine. Nu, domnule, noi n'avem fericirea, și nici nu vė-o invidiem, d'a fi ca d-v! Fiți d-v sănătoși că nouă nu ne pare rău de cât când veți intriga, calomnia, injura și când ne veți privi prea de sus din înălțimea... funcțiunei d-v, în cât s'ajungeți să tipăriți ast-fel de cuvinte:

„Și să nu credă d-l Datculescu că progresul în agricultură a pornit de la plugari simpli, cu pielea grósă. Nu; el.. merge de sus în jos!«

Dar D-ta cel de sus, nu vei aduce mare progres dacă credénduvė cu pielea așa de subțire credeți că vė este totul permis, până a inventa că »am cerut — eu pielea grósă, plugar cu spini în tălpi — ca să'mi faceți funeralii ca „fină flóre a agriculturii«, pe cari nici Césár nu le-a visat.«

Asigurativė, domnule R., pielea grósă, țărănoiuł care nu v'a cerut și nu vė cere nimic, nu va pretinde de cât un popă, o lumânare, o piatră simplă și mai ales o înmormântare simplă, ce 'i o va face, nu cele 200 hectare a le d-v., ci familia lui.

Asigurativė, sunt prea mic ca să pot a vė face vr'o dată umbră d-v.!

Ași mai sta la vorbă cu d-l R. dar mai las..... și pentru altă dată.

C. C. Datculescu.

HORTICULTURA

Plantele cu frunzele înpodobitoare.

Sentimentul formei, frumuseței liniilor în uă plantă, s'a dezvoltat iute; florile au încetat d'a captiva numai pe amatorii de grădini, și chér, s'au delăsat.

Clasa plantelor cu foile înpodobitoare a devenit, de vr'o 20 ani, obiectul unei mari favori.

Introducerea plantelor cu foile colorate, permițând grădinarilor d'a creea coșulețe și tot telul de brasde cu culori strălucite, fără d'a se reînoi de mai multe ori peste an, a încurajat acest gust.

Dupe experiențele făcute de orașul Paris, de la 1858, și care au fost înununuate cu succes, aceste plante s'au adoptat cu grăbire de amatori. Puțin apoi s'au introdus în Inglitera și, apoi, plantele cu frunzele frumoase se răspîndiră în totă Europa.

Intrebuințându-se cu socotință și cumpătare plantele cu frunzele înpodobitoare se înfrumusețesă mult grădinele peisagere. Speciele cu înfățișarea exotică, mai ales cele din țările calde, ce s'au numit *plante subtropicale*, nu sunt singurele de ales; un număr orecare de plante indigene pot fi cultivate în grădini. Lângă aceste plante dacă se pun plante din alte regiuni a le pământului efectul va fi și mai mare, precum: *Wigandia*, *Caladium*, *Aralias*, Canele, *Colocasia* și alte aroide tropicale care în câte-va luni și desvoltă frumoșele lor frunze printre care domneșce splendidul Bananier (*Musa*) (despre care s'a mai vorbit în *Gazeta Săténului*). Vegetațiunea lor eșcitată prin uă cultură inteligentă capătă uă vigóre extraordinară și nu a rare ori se pot vedea unele specii precum *Solanum macranthum* și *Solanum Warscewiczii* atingând, în un singur sezon, uă înălțime de 4 metre.

Combinarea acestor frunzișuri variate au dat naștere diferitelor șcene peisagere de un gen nou.

(Gravura din acest număr dă o idee de uă ast-fel de șcenă tropicală obținută prin plante cu frunzișul mare și frumos, Pentru descriere a se vedea „Florile“ de d-l C. C. Dateulescu).

Prin uă judicioasă amestecare de câte-va plante cu foile mari cu specii indigene și cu plante de florărie de mărime de mijloc, precum și cu ar-

bori și arbuști de ornament, s'a adăogat mult la efectul înpodobitor a unor părți a le grădinelor mari.

Închipuirea pitorescă a unor ast-fel de aranjări pôte varia foarte mult și cu cât plantele tropicale vor fi mai îngrijite, mai udate și în fine vor găsi o mai mare asemănare condițiunelor de climă a le pădurelor lor natale, cu atât efectul va fi mai complet.

E. Andre.

Șcenă tropicală obținută prin plante cu frunzișul frumos. (a se vedea articolul relativ din'acest număr).

Necesitatea și avantajile unei industrii în școlele rurale.

Este un lucru de netăgăduit că unul din factorii cari împiedică propășirea săténului nostru, este și lipsa de industrie, — barem pentru articolele de prima necesitate, — și acest

dispreț pentru ori-ce meșteșug din partea lui, se esplică foarte ușor prin tendința naturală înascută în ori-ce român pentru agricultură. În zădar te vei încerca să'i arăți că sub raportul industrial el e foarte înapoiat, și că un meșteșug ori cât de mic iar aduce mult folos; de asurda'ți va fi vorba căci el din ceia ce a apucat nu va eși. Asta'i pricina pentru care mai tôte bréslele sunt astăzi în mâinile străinilor care le țin ca un monopol și unde vești câte un meșteșugar român acolo e un fenomen, o eșcepțiune, și din nenorocire pentru noi și eșcepțiunile acestea, sunt foarte rari. Constatând dar pe de o parte starea economică foarte înapoiată în care ne aflăm, iar pe

lesnicios ar fi introducerea unei industrii în școlă, lucru care a fost prevădut și de consiliul general de instrucțiune din anul 1883 și trecut în programa oficială a școlilor rurale. Dar ce să'i faci lipsa mijlôcelor bugetare(!) împiedică în tot d'auna ori-ce progres; noi însă, care vedem greutățile timpului de față și întrevădem și pe cele încă mai mari ale timpului viitor, n'ar trebui să stăm cu mâinele în sin, ci cu o di mai înainte să căutăm mijlôcele putincioșe pentru prepararea unui viitor mai bun pentru viitorii sătteni. Sacrificii așa multe și așa mari nu se cer; se cere însă o tărie de voință și o hotărâre nestrămutată, îndată ce ai aceste două, succesul pôte fi asigurat. Ori-ce industrie introdusă în școlă are un îndoit avantajiu. Mai întâiu serveșce a menține în elev gustul muncii, căci copilul frecuentând școlă se deprinde cu inertiă, și trebuie un stimulent puternic pentru a'i întreține activitatea și a'l putea face să iubescă munca, căci numai în cazul acesta facultățile lui se vor desvolta în deajuns și va putea eși triumfător din lupta pentru esistență. Câte ore fericite n'ar petrece el în timp de recreație pentru studiu având a se ocupa cu ceva? Munca unită cu învățătura a fost recunoscută de toți învățatii ca ceva indispensabil pentru desvoltarea fizică și intelectuală a unui copil; un al doilea avantajiu este că industria procură elevilor și mijlôce materiale. O industrie care ne dă în adevăr aceste avantagii și care pentru acesta se pôte introduce cu bun succes în școlă este și industria pălăriilor de pae. Ea nu cere multe sacrificii, cu un capital numai de câți-va lei, cu un material prim mai de nici o valóre, și cu o practică numai de vr'o 10—15 zile; ești în stare să formești nișce articole, care și în privința calității și în privința igienei sunt de o valóre incontestabilă.

Mi se va obiecta însă că chiar dacă vre-unu din învățatori ar dori să facă în felul asta un pas pe calea meseriilor, va întâmpina strașnice piedici din partea părinților elevilor și și va perde popularitatea. Obiecțiunea din nenorocire după cum am arătat mai sus, este fondată, dar se pôte înlătura intrând de o dată în inima industriei, ne-dându-se înapoi de la nici un sacrificiu, formând premii pentru lucru, încurajând ori-ce lucru chiar și din cele neexecutate bine, căci tôte i se vor întorce după puțin timp cu vârf și îndesat și părinții când vor vedea și avantajii materiale departe de a mai avea dispreț pentru meșteșug va aproba cu tôte inima inițiativa luată de învățator.

Indemnăm dar pe toți d-nii învățatori să eugete cu serioșitate la această cestiune, căci e o cestiune de viitor pentru săténul nostru, căruia i s'a eșcit aprôpe tôte mijlôcele de train,

de alta lipsa pe viitor a pământului de hrană prin înmulțirea populațiunei rurale, va trebui să reflectăm din timp și să eșim din starea letargică în care ne găsim, și măcar pentru viitor să facem un pas pe calea industriilor.

Léoul cel mai bun și tot o dată cel mai

și să nu se socotescă că industria ar gonii agricultura, din contra ea 'și va avea epoca sa în timpul de iarnă când sătenii sunt mai de tot neocupați și agricultura în timpul de vară.

N. Grigoriu.

IGIENA

Umedeala păreților casei sau locuințele egrasióse.

Din cele ce am arătat în No. 3 din anul III-lea al »Gazetei Sătenului« scim că cu cât păreții unei case sunt mai ucați, cu atât mai mare este permeabilitatea lor, sau cu atât mai lesne pătrunde aerul printr'înșii și cu atât sunt mai călduroși. Va să dică răspunsul la întrebarea: dacă cutare locuință este sau nu sănătoasă: atărnă în mare parte dela gradul uscăciunii păreților. Vom arăta și cuvintele pentru cari susținem această părere.

Porii materialului întrebuințat la clădire, îndată ce s'au umplut cu apă, au devenit nepătrundécioși, atât pentru aerul din afară, cât și pentru cel din lăuntru. De însemnat este că cu cât porii sunt mai mari, cu atât permeabilitatea suferă mai puțin; pentru-că materialul cu porii mari, precum este nisipul petros sau grăunțos, perde apa repede și se usucă curând, ear cel cu porii mici, de esemplu tencuieala făcută cu nisip fin, reține mult timp apa și se usucă foarte încet. Cimentul și betonul devin cu totul nepătrundécioși dacă stau mai mult timp în apă. Prin urmare între păreții umedi ne găsim închiși ermeticesce, adică aerul prospăt din afară nu poate pătrunde printr'înșii la noi, precum nici aerul stricat din lăuntru nu poate străbate în afară, fapt ce se poate observa în casurile când aerul din locuință, încărcat de aburii produși prin respirațiune și prin gătirea bucatelor, ne mai putând trece prin zidul umed, se aședă pe păreții reci în formă de pete întunecóse. *Păretele umed este așadară nepătrundécios pentru aer.*

Al doilea cuvânt, pentru care susținem că locuințele cu păreții umedi nu sunt sănătoșe, este faptul că *zidurile umede nu pot ține cald.*

Un părete cu cât e mai pătrundécios, cu cât poate conține mai mult aer, cu atât este mai călduros. Este deci lucru firesc că păretele umed este tot-o-dată și rece. Intr'adevăr, influința nepruncióasă și păgubitoare sănătății ce o au păreții umedi asupra locuitorilor pare a consta numai în turburările produse în economia căldurei corpului omenesc. Fie înbrăcămintea cât de bună, gróasă și de lână,

ni-e frig într'insa și tremurăm, îndată-ce ea a fost pătrunsă de plóie. Tot din această cauză locuințele umede nu se încălđesc nici-o-dată bine, căldura din sobă se perde, simțim neîncetat frig, ne pare că trage din tóte părțile, iar stăruința de a rămânea în o asemenea locuință ne costă perderea sănătății și nu arare ori chiar și a viueii. Lucru firesc: Apa e bun conducător de căldură; ea tinde a se preface în aburi și a absorbe cea mai mare parte din căldura sobei și a corpului nostru. Corpul perde așadară, sau desface dela sine multă căldură, o împărtășesece păreților, și din această cauză simțim frig, tremurăm și în general nu ne aflăm bine. Nimic nu e mai periculos decât a dormi lângă un părete umed, pentru-că în acest cas se întâmplă răcirea numai a unei laturi a corpului, iar răcila în timpul somnului ne pătrunde mai adênc, decât când suntem deștepti.

Nu póte fi dar de mirat că *urmările* cele mai dese ale *locuinței umede sunt bóle serioșe* de rênunchi, reumatisme de muschi și de încheiături, bóle de nervi, atacul etc.

Copiilor nu le priesc locuințele egrasióse, și nu se póte tăgădui că scrofulosa și rachitismul, suferințe ce nenorocesc mulți copii pentru tóta viueța lor, nu ar fi urmări ale egrasiiei tot așa de dese precum sunt și ale nutririi neindestulătoare.

Din nenorocire tocma clasa sêracă, care e mai mult bântuită de aceste bóle, n'are cunoscința de acest adevăr. Suntem siguri că în multe casuri, nu atât lipsa, cât nepriceperea și înlesnirea fac pe mulți locuitori sêraci, mai ales în orașele mari, să închirieze odăile jóse și locuințele din curți întunecóse, unde păreții sunt vecinic umedi. Câștigul dobândit prin effinătatea acestor locuințe miserabile se perde îndoit și întreit cu cheltuelile pricinuite prin desele îmbolnăviri și prin scăderea puținței de a munci. Ce să mai dicem de bordeiele săpate pe jumătate în pământ ale multor țerani, și de casele lor lipsite de temelii înălțate? Nu explică aceste îndestul ivirea așa de des a numitelor bóle și pr'între țerani?

Aceste păgubi igienice trebuie să le avem în vedere mai ales atunci, când voim să închiriam locuințe în case noue. se știe că la clădirea unei case se întrebuințeză foarte multă apă, mai ales la facerea tencuielei. Această apă trebuie să iêsă din păreți pentru ca locuința să fie sănătoșă. Pentru scóterea apei nu este alt mijloc de cât numai evaporatiunea sau prefacerea ei în aburi. Să înțelege de sine că uscarea păreților noii prin evaporatiunea apei se întâmplă mai curând vara, de cât ierna. În nici un cas nu e bine a tencui zidul înainte de ce s'a uscat de tot, căci tencuieala opreșce mult evaporatiunea apei, și nu arare ori tencuieala cade jos împinsă fiind de apă, ce tinde a eși din zidul

umed. Și mai rău este a zidi iérna, căci atunci apa îngheață în zid, gheața produce crepături mici, ce slăbesc tăria zidului, iar când ea se topește produce din nou egrasia.

Nu cunoșcem nici un mijloc sigur și lesnicios pentru a putea constata îndată dacă o clădire nouă este sau nu cu desevăgire uscată. Esaminarea pe calea chimică este prea grea și nepractică. Să credea că găsirea de pete ude pe pereții casei dovedește că locuința este umedă; dar lipsa acestor pete încă nu probază nimic, căci porii tencuelei pot fi plini de aer și perețele poate să apară uscat, pe când în adâncime el poate să mai conțină foarte multă apă. Regula veche, dobândită prin experiență, adecă *casa făcută din nou se stee un an nelocuită*, este cea mai bună și dictată de igiena publică. Autoritățile comunale ar trebui să fină șocotéla de această regulă, și să nu permită proprietarilor de case nouă a le închiria prea de timpuriu, căci este neomenesc a suferi ca chiriașii să plătescă cu sănătatea lor pofia de câștig a proprietarilor.

De altmintrea egrasia caselor noi, ce la vedere par a fi uscate, se poate observa deja în primele zile după ce sunt locuite, căci pe pereții acestor case se arată niște *pete întunecose*, ce provin de acolo, că porii tencuelei, cari conțineau deja aer, s'au umplut d'odată iarăși cu apă. Causa acestor pete nu este apa din pereți, ci din contra aburii desvoltați prin respirațiunea și transpirațiunea locuitorilor, prin gătirea bucatelor, prin spălare etc. Ferestrele fiind închise, acești aburi tind a trece prin zid în afară, ei implu mai întâiu porii tencuelei deja uscate, dar nu pot străbate și prin adâncimea peretelui, din cauză că acesta este încă umed, așa dară nepetrundécios. De altmintrea aburii se pot așeza în formă de picături și pe pereții locuințelor vechi, mai ales când aceste n'au fost încălzite mai mult timp, numai cât aci nu se forméază acele pete întunecose și statornice din cauză că aburii pot trece prin perete, ceea-ce dovedește că peretele este uscat.

Mijlocul cel mai bun de a usca repede pereții unei case nouă este de a încălzi bine odăile și a ține ferestrele deschise, d'o parte pentru că aerul cald se poate încălzi cu mai mulți aburi de apă de cât cel rece, d'altă parte pentru că se produce un curent de aer, și așa într'un timp scurt dăm peretelui privilegiu de a veni în atingere cu mai mult aer mișcat, care absorbé iute apa. A încălzi odăile cu ferestrele închise, nu folosește nimic, căci apa prefăcută în aburi iarăși trece în pereți după răcirea acestora.

Nu putem încheia acest articol fără a spune că obiceiul ce se practică în unele orașe mari, a nume de a da fără chirie ómenilor sërmani ca locuință pentru întâia iérna odăile umede dintr'o casă nouă periclitéază tot-

d'a-una sănătatea acestor nenorociți, și că atari abusuri le putem numéra între omorurile moderne permise.

D-r Octaviu Blăsianu.

Corespondența din Belgia

Din Anvers, Belgia, ni se scrie următoarele:

Greva lucrătorilor continuă. S'a dat foc la câte-va fabrice din cele mai mari, precum la câte-va monastiri și biserice catolice și la mai multe castele ale proprietarilor catolici de fabrici. Lucrurile ce se petrec sunt înspăimântătoare, jafuri și omoruri în toate părțile, meetinguri în toate zilele se țin. Tótă armaia și garda națională a Belgiei e pe picior de resbel; pe strade nu veđi de cât soldați în ținută de resbel.

Un fapt înspăimântător și sêlbatec s'a petrecut la Carlerois. Pre când lucrătorii de pe la fabrici jefuiau magazinele au găsit și o măcelărie deschisă, în care au înăvălit îndată; stăpănu nu s'a opus de a le da carnea, dar le-au propus a le-o da friptă, lucrătorii au refuzat și au început a-o mânca crudă. În momentul acesta a plecat d'aci la Carleroi două regimente de infanterie și unul de artilerie. Acest fapt s'a petrecut în Belgia, în acest focar al civilizațiunei, unde poporul de jos, eu cred că, e mai incult ca cel din Orient! Sătenii Belgiei nu numai că nu fraternisésă cu lucrătorii fabricelor și mine, dar și și combat.

În Anvers există o societate a studenților ce are de scop desvoltarea studenților pe cale economică și obicinuința d'a vorbi. În zilele din urmă un ovreiu din România, singurul ovreiu ce este în această scólă, a vorbit susținind socialistii și combatând împărțirea actuală a societăței, dânsul a fost combătut de cei alți colegi ai sêi români, cari au priimit felicitările profesorilor ce veniseră la această reuniune.

Un comerciant român.

RELIGIA

Religia este întrebarea ursitei omenesci, poesia existenței nóstre păméntesci și făgăduința consolatóre a unui viitor mai bun.

Smiles.

Ideia de Dumneđu, această sémântă divină pusă în sufletul omului de către „cerescul grădinar,” are viața în sine și tinde a se desvolta; flórea ce se nascé dintr'însa este religia.

În tóte timpurile, în tóte locurile, la tóte

popóarele și la diferitele grade de cultură noi găsim pe om în posesiunea acestei idei*).

Și cu cât această idee este înrădăcinată mai adânc, cu atât omul e mai înțelept, mai moral, mai fericit.

Lipsa de simțiri mai înalte, cum este aceea a religiei, tot-d'a-una duce pe om la perire.

Citescă ori-cine istoria și va vedea că Roma—astă regină a cetăților—numai până atunci a fost puternică și glorioasă, până când poporul Roman a fost religios și moral**).

Toți ne aducem aminte ce a devenit Franța, când Francesii au răsturnat religia, a negat și a calomniat ideea de Dumnezeu.

Străbunii noștri, la cari ideea de Dumnezeu era iseparabilă de ideea de patrie și de libertate, ingenunchiau pe câmpul de rebel, iar Domnitorii lor când eșiau învingători ridicau altare.

Isac Newton, acel mare învățat care a descoperit legea atracțiunii universale, de câte ori pronunța cuvântul »Dumnezeu,« își descoperia capul.

Victor Hugo — acest sóre al pământului—cu ultima putere a vieții sale a scris »*Cred în Dumnezeu!*« Litré marele învățat, murind a chemat preotul.

Nu'și poate cine-va închipui cât de frumoasă și de folositoare e această credință!

»Este așa de sublimă, așa de bună credința în Dumnezeu!« dice un scriitor. Când omul ostenit de această viață trecătoare, sdruncinat de miseriile acestei lumi, când toate i se par deșerte și goale, când se simte singur în lume, neiubit de nimeni, și în această desperată stare își poate întorce fața către Dumnezeu, se poate mângâia cu religia, cu învățăturile creștinătății.

»Această credință ne este singurul paradis de unde nu ne poate goni nimeni.«

Religia, care este baza, sau mai bine zicând temelială a tuturor națiunilor ca și a familiilor în parte, a fost la noi Români, mai cu seamă, un adevărat scut, la umbra căruia s'a păstrat tradițional acele sentimente de devotament și abnegațiune cu care strămoșii noștri luptau cu atâta vigoare în contra tuturor năvălirilor de din afară, și cu care numai s'a putut conserva pământul și naționalitatea noastră; dacă n'ar fi fost ea (religia) la un ast-fel de apogeu în vremile vechi, geamiile și minareturile ar amenința poate acumă chiar capetele noastre cu înălțimea lor. Atunci, ce e drept și a avut timpul său de mărire.

Astăzi însă, religia este privită cu multă

*). Chiar un păgân (Cicerone) dice, că n'a existat vr'o-dată popor atât de neînvețat și selbateg, care să nu fi știut, că este o ființă mai înaltă.

**). A avut dreptate Plutarc când a zis, că mai lesne este a țidi cineva o cetate în aer, de cât a face să subsiste un stat fără religie.

indiferență; o răcelă generală se observă către dânsa din partea societății.

Bisericele atât de des frecventate și în care numai încăpea poporul odinioară, acum — sərbătorea — de multe ori nu găsim într'ensele de cât 2—3 moșnegi sau câte-va femei bătrâne; lumea cea-l-altă parte se află la târguri, parte prin cărciumi, parte acasă, ori dupe alte interese.

Statornicia și benedictiunea căsătoriei religioase fără care străbunii noștri n'ar fi intrat pentru totă lumea în viața conjugală, d'asemenea le vedem desconsiderate.

Inițiativa privată care altă dată se întrecea la sêvșșirea faptelor pioșe, mai nu se mai observă, și această afirmă că datinele și obiceiurile religioase au degenerat până aproape la ateism.

Probă despre acesta, e atitudinea acelor ómeni cari vrând a'și da aerul de învățați, susțin că nu este divinitate (precum e societatea antideiștilor care nu de mult s'a înființat la Menilmontant în Franța cu scopul d'a suprima pe Dumnezeu din lume și d'a-i șterge numele său din toate limbele — nu le-ar ajuta cel de sus!).

Causa cauzelor care au adus religia pe această pantă, dupe noi, este vițiositatea instrucțiunii ce se dă tinerimei noastre fără nici un fond moral(*) fetelor mai cu seamă, viitoarele mume și educatoare ale acelor cetățeni cari au să lucrede pentru realizarea visului de aur al neamului Românesc.

De aceea, cerem ca învățământul junimei să fie basat pe religie; căci instrucția publică fără religie este întocmai ca o zidire mare, largă și pompósă pe nișce temelii nisipoșe ce se surpă cu încetul și amerință cu căderea sa a îngropa totă naționalitatea sub dărâmăturile sale.

Wellington, un bărbat de stat engles, într'o sesiune parlamentară a zis: »Nu sunt profesor, nici nu știu metodele de învățământ, însă fie-mi permis, a 'mi exprima aceea convingere — și încă cu totă accentuarea, că dacă nu se va lua religiuina de basă la învățământ, atunci, voi miniștrilor, voi membri ai parlamentului, voi veți fi cauza, dacă pe viitor se vor creșce, pe cât de mulți, pre atât de rafinați — diavoli!«

I. Aristotel.

*). D'asemenea starea de cultură a preotului de astăzi și neînbinătășirea stărei lui morale și materiale, voi adăoga eu.

UĂ LUNĂ PETRECUTĂ

IN GRĂDINA ZOOLOGICĂ DE ACLIMATAȚIUNE DIN PARIS.

XVI.

Aquariul se compune din șase mari »Kuve« cu apă de mare și cu apă dulce. In aceste ape se agită ființele cele mai stranii și a căror obiceiuri pentru prima dată le vedem. In aceste basini artificiale să vedem miraculele mărilor ce nu erau desvelite ochilor noștri. Miraculele ce conține atrag în toate zilele un mare număr de public, atras prin insăși abilitatea lui curiozitate, toți urmăresc cu sete mișcările acestor animale marine; »Pieuvrele« preumblă în toate locurile cele opt tentacule și fixează vizitatorul cu ochiul lor de sticlă fără d'avea aerul d'avea se speria de prezența sa. »Crevetele (raci de mare de mărimea unei mici lăcuste), voltijasă ca fluturii și se urmăresc aruncându-se în nisip, formând baleturi fantastice, cărora transparența corpurilor lor le dă aparența spectrală. Din toate Crustaceele studiate în captivitate sunt puține a căror observațiuni sunt mai amuzante ca a »Pagurului« numit și Călugărul. Acest singular animal e lipsit de orice acoperământ cojos în partea abdomenului, foarte gros; pentru a proteja această parte delicată, Soldatul, cum se mai numește, locuiește cochilia vr'unui gasteropod, abandonată. Când introduci un asemenea crustaceu, fără locuință, în un vas cu apă de mare și cu o cochilă de o dimensiune convenabilă, 'l vezi întrepânduse către dânsa, introducând picerele sale ca cum ar căuta dacă nu mai este încă un locatar (chirias) 'l vezi făcând turul cochilei și îndată ce s'a asigurat de acest fapt, intră cu iuțelă. Pare așa de fericit și mulțumit de pozițiunea sa cu cât adinéri era umilit, nenorocit și fără locuință. Pagurii sunt foarte răi, certători. Se bat mereu. D-nu Gosse dice: »Două din aceste animale nu puteau a se înțilni fără d'avea manifesta ostilitatea lor; fiecare întind lungele lor picere și pipăe pe rivalul său (cum fac păianjenii) căutând d'avea apuca în partea sea cea mai vulnerabilă. »..... Câte o dată lupta se termină prin un desnodământ din cele mai tragice. S'a vedut la Aquariul din Londra, un Pagurus apropiindusă de un altul ce locuia uă cochilă puțin mai mare c'a lui (gelosie!) apucându-i capul cu puternicele sale cârlige, scoțându-l din asilul său cu iuțelă fulgerului și intrând în locui nu mai puțin iute, lăsând nefericitul depozat a se svârcoli în convulsii mortii.» «Anemonul-parazit» se fixează pe cochilia locuită de »călugărul« tocmai ca bătrânul de la mare pe umerii lui *Sinbad*, în basmurile din »O mică și una de noaptea.«

»Hippocampii« sau caii de mare populă un basin, bărbatul se destinge prea lesne prin punga abdominală unde adună oulele ouate de femele și unde protejă puii în prima vârstă, ca kangurii. Se pot vedea încă »Spinachiele« construind cuiburile lor, precum »Macropodele« sau pescii »curcubeu« din China depun la suprafața apei oulele în nișe bule de aer, formând uă plută de spume, și de unde împedă puii lor d'avea se depărta în primele zile. Dacă examinezi solul nisipos al diferitelor alte basine amenajate în acest chip în cât prin părțile ce 'ți face fața și ce e de sticlă (ca toate celelalte basini așa de ingenios așezate) poți vedea cu surprindere, sute de ochi ce te privesc, aparținând pescilor ce, îngropați în nisip, lasă afară capul de unde es ochii lor curioși. Stînca de apă dulce șade ascunsă între erburi a căror culoare corpul său imită, gata pentru a se arunca asupra pradei sale. Un curios pește de mare este peștele-Brôscă ce se pitulesce în nisip, agitând apendicile cărnoase de pe capul său, pentru a atrage pescii cei mici ce 'i înghite dacă s'au lăsat a fi prinși.

Mulți pesci se domesticesc într'atâta în cât cunosc gardianul lor; ast-fel *Tiparii de mare* 'i mănâncă din mână și 'l cunosc când trece. Iată un pește recunoscător ! !

În vestibulele ce preced aquariul sunt aparatele de pesci-cultură și mici aquariuri portative cu pesci roșii și de diferite sub-culori din America. Axolotice ce se știe că posedă o excelentă carne precum și diverse specimene de tritoni. Îndărătul aquariului e un parc de brôscă unde găsești gigantică brôscă din Statele-Unite: Brôscă-bou.

(va urma)

C. C. Datculescu.

ACT DE MULȚUMIRE

Cu toate că trăim în trista epocă a interesului particular, după care mai toți alergă, uitând pe *cei de jos*, și sacrificându-și adesea chiar și ciaturile de odihnă, spre a împăca nestingibila sete a aurului, cerințele modei, gusturile bizare etc. însă tot se mai găsește colo și colo câte un om a lui Dumnezeu, cu inima de Român, ardând de subiul dor d'avea vedea tot nemiul instruit, în intima convingere că, pentru noi numai atunci va răsări soarele fericirii și ne vom putea bucura toți de razele lui.

Și în adevăr că, în instrucțiune zace viitorul țerei noastre. Voltaire dicea că, cu cât omenii vor fi mai luminați cu atâta vor fi mai liberi. Iară Strălucitul Chichindel, adresându-se către Români, esclamă: »Mintea! mărirea nație..... mintea!..... când te vei lumi-

na cu învățăturile..... mai alésă nație nu va fi pe pământ înaintea ta.“

Nisce astfel de suflete nobile sunt și următoarele persoane care au bine voit a răspunde la »apelul« meu (publicat în No. 21 an. II al acestei foi) cu cărțile notate în dreptul numelui D-lor:

D-l Alexandru C. Vrabcescu (T.-Severin) „Cărțile de joc,“ „Conferințe militare,“ «Cătilinarele sau orațiunile lui Cicerone,» «Istoria orașului Severin,» „Programa de la Mazar-Pașa,“ «Viitorul Societăților,» «Dotățiunea Coronei,» «La Romania imno,» și «Descrierea voiajurilor lui Vodă Știrbei»; D-l P. Ionescu (Bucureșci) «Incerări asupra originii țiganilor»; D-l T. Petrescu (Buzău) «Orațiuni funebre»; Domnul ce semnează Un țăran de la munte (B) „Alexandru Depărățianu“; D-na Elișa Fătu (Iași) »Culegeri de proverburile»; și D-șora Veronica Pană (Craiova) »Tesă pentru doctorat în medicină.»

De aceea, le aduc prin publicitate viile mele mulțumiri pentru această recomandabilă pildă.

N'am nevoie d'a spori cuvintele, căci faptul se laudă de sine; numai de-ar da Dumnezeu ca atari naturi generose să se arête mai multe, spre mântuirea și fala neamului nostru.

I. Aristotel.

DIN LOCALITATE

De o vreme în căce asasinaturele au început a se produce și în județul nostru mai des. Acesta e un mare rău și n'avem cuvinte d'ajuns pentru ca să cerem să se ia măsuri a se căuta ca se se stîrpească. Domnii jurați să se gîndescă că una din cauzele înmulțirii omorurilor, jafuirilor și dărelor de foc, e atribuită, cu drept cuvânt, și indulgenței d-lor prea mare pentru tâlhari și asasini.

De căte-va luni n'am scos nici un număr al Gazetei fără ca să înregistrăm, la scirele din localitate, cel puțin căte un asasinat, săvîrșit, generalmente, pentru lucruri neînsemnate.

Procurorul și Medicul Primar au ajuns să se ocupe mai într'una cu constatări de omoruri.

Lumea cu drept cuvânt a început a se îngrijii.

* *

În ziua de 30 Martie, Tache Șelaru se duse la casa lui Ion Capră, din Broșteni, îndemnat de ginerele acestuia din urma, ca să 'i ia nișce oi a 'i le pasce.

Ion Capră se supără foarte și dupe ce bătu pe nenorocitul de Tache Șelaru cu pumnii, 'l trînti la pământ; atunci eruntul socru, beat de ură, 'i sdrobi cu tocurile cismelor, șase cîoste. Apoi 'l tiră până la porța ogrădei, unde dupe căte-va căsuri fu găsit de nenorocita sa socie mună a șase fete.

Săbătecul socru, Ion Capră, nu tăgădușce crima sa.

Numai o foarte mică parte din semințele cerute Ministerului de unii agricultori din județ se va da în această primă-vară.

În ziua de 26 Martie a sosit în fine, în gara R.-Sarat

1800 kilograme ovés negru

480

„ „ alb de Siberia

200

„ porumb Duthon Korn

150 kilogr. Lazernă de Provence

3150

„ porumb cinquantin galben.

Se mai așcăptă și porumbul portocaliu 25165 kilog. Ovésul, luzerna și porumbul Duthon Korn au venit pe Dunăre la Giurgiu, apoi cu drumul de fier pîn'aci. Sunt cumpărate de minister de la casa Herman A. Fromer din Buda-Pesta. Preurile nu ni s'au arătat de Minister; scim însă că casa Fromer vinde, în detaliu Ovésul de Siberia și cel negru cu 16 florini suta de kilograme. Luzerna de Provence cu 84 florini suta de kilograme.

Porumbul cinquantin galben vine din Roman și e destul de bun. Se găsește însă în județ de vînzare asemenea porumb cu bobul tot p'atit de mic și lungăret, cântărește 62½ libre.

Porumbul Duthon Korn are bobul mare, galben rotund. Cântărește libre 60.

Ovésul alb e slab, dar destul de curat. Cântărește 33½ libre.

Ovésul negru e bobos, cântărește 37 libre. Nu e însă curat negru, ci coprinde și puțin ovés alb.

La câmp în județul nostru dupe încercările ce am făcut e de preferat cultivarea porumbului portocaliu, care e mai rodnic și pus chér după Paști (în cele 10 zile ce urmășă) are timpul a se căce și nu e expus stricăciunei în leși. Cinquantinul galben e mai greu, mai timpuriu și nici o dată nu se strică în leși dar, e mai puțin avantajos ca cel portocaliu în privința rodniciei. E bun însă a se cultiva prin localitățile mai muntîșe și unde semănăturile se întîrșiesă.

Prîmim din Florența ună interesantă și nouă broșură pe care a scos-o la lumină profesorul d. M. A. Gromier, numai în 300 exemplare, avînd ca titlu: „Exemplu de urnat și revanșa pe calea pacifică.“

Se știe că de 20 ani d-l Gromier e un apostol al Alianței Greco-Latine și a uniunii vamale Mediteraniene ca cambalansera a famosului Zollverein Germanic pentru a cărei stabilire Frederic List 'i a consacrat totă viața sa.

În răspunsul d-lui R. despre care se face mențiune în filele precedente, citim următoarele:

„Ni mărturisim că numai articolele „OPINCARULUI“ din Gazetă le am citit cu plăcere; celelalte se trag de pîr, o repetăm.“

Acesta o scire la începutul lui Aprilie 1886.

La 30 Noembrie 1885 tot acest domn scrie între altele multe:

„Vă felicit din inimă pentru că ați reușit să fondați UN ADEVERAT diar al intereselor agricole.

Amicul și redactorul nostru despre care vorbeșce d. R. a scris numai articole ne-agricole pîn'acum sub pseudonimul de Opincarul.

Apoi făcut has mare la redacțiune cetind în prosa d-lui R, sfortările ce 'și dă pentru a ne învedera ignoranța noastră.

Poftim o probă de bună sa credință:

„noi credem sau că există greșală în aceste aprecieri sau că sunt mai multe insecte (dice Gazeta Săténului în No. 17). Cu alte vorbe d-l Dăteulescu nu șșcia și nu avea idee de căte insecte există care atacă rădăcinele cerealelor.“

D-l R. socoteșce că totul 'i se trece și că lumea 'l crede că pôte exista un om așa de limitat care sê scrie că „pôte sunt mai multe insecte în lume.“

Nu, ci va vedea, cetind acea frasă din acel număr că e vorba de insectele din o localitate, descrisă diferit de diare și ca probă că șșciam că există mai multe e și imediat mai jos vorbiam și de altele iar mai sus cem curat: *Insectele cari destrug rădăcinele și foile cerealelor, tîmnu, sunt MULTE.*

Vroind a ne face ridiculi, deu, Domnule R. vè fațeți d-v., plus că lumea vè mai botșă și cu alt nume.

În urma bine-venitei ploii din noaptea și ziua de 27 Martie și a burelor ce au urmat, cerealele de toamnă au crescut bine. În general semănăturile de toamnă din județ sunt frumoase.

Câți-va cultivatori semănașeră de cu toamnă orz de toamnă. În locurile unde n'a fost zăpadă mai mult timp a eșit rar. Ovės de toamnă nu se pune în județ și bine se face de ore-ce d-l Aurelian, care în două rânduri a încercat ovėsul de toamnă, ne afirmă că 'i a degerat.

Holdele cu grâu unde băntuise mai mult insectele, bună-ora la d-l Dr. D. Cristescu, au eșit cam rari. Cu toate acestea nu pare a fi cu totul stricate.

Arăturile de primă-vară de orze și ovėsuri s'au făcut mai toate în bune condițiuni, pământul fiind révân și deși vitele sunt slabe din cauza lungii erno și a lipsei de nutreț.

Acum plugarii se pregătesc a eși la aratul porumbului și bine fac, de ore-ce e bine constatat că numai semănăturile timpurii reușesc bine. De Lunii mulți plugari vor începe semănatul porumbului.

Reporter.

DIN ȚARA

La 8 Aprilie se împlinșe un an de când a murit marele patriot C. A. Rosetti.

Mai mulți dintre admiaătorii marelui cetățen vor face în acea și, un pelerinagiu la mormântul său.

Precum totă lumea prevedea și Senatul a votat legea strămutării Curței de apel din Focșani la Galați și desființarea tribunalului de apel din Tulcea, cu începere de la 1 Septembrie 1886.

Acastă lege s'a sancționat.

Unii Focșăneni sunt hotărâți a protesta până la fine adică opunândușe — până ce vor fi nevoiți a se retrage în fața puterii armate — la luarea dosarelor curței. D-nii deputați Nicolai Săvenu, Tanu, și V. Vidrașcu și au reocupat fotoliurile în Cameră. Cei alți par a fi deciași a nu și retrage demisiunile date, afară bine înțeles de d-l Nica Mircea, deputatul sătenilor putneni, care nu și dăduse demisiunea.

Se crede că inaugurarea desvelirii statuei marelui Lazăr, se va face la 11 Mai viitor.

Legea sporirii inpositului asupra spirtoselor și licențelor fiind promulgată, legea a intrat în vigóre de la 1 Aprilie.

Tutova arată că în Tulcea s'au găsit oue de lăcuste și că domnul S. P. Radianu, inspectoru domonial, porneșce a lua măsuri ca să se respescă.

Isbândă bună în acastă întreprindere!

Aflăm cu bucurie, că exilaților Nicolae Ciurcu (tatăl) și Cornėnu li s'au revocat decre-

țul de expulsare și prin urmare sunt liberi a se reintorce în țară.

Astăzi s'a început, la Cameră, discuțiunea tarifului autonom.

A.

BULETIN COMERCIAL

In portul Braila s'au făcut în ziua de, azi, 4 Aprilie, următoarele cumpărări

Marfa	Hecto-litre	Libre	Prețu	Prov.
Grâu	1000	59 1/2	13 10	Caic
"	1350	55 1/2	11 25	"
"	2500	57 3/4	11 65	Mag.
"	3500	55	11	Caic
Orz	2200	44 3/4	5 65	Mag.
"	700	46	6	"
"	450	46 3/4	6 50	"
"	700	41 1/2	5 20	"
Porumb	7000	59	7 20	Slep. pred. Mai
"	1000	56	6 30	Mag.
"	1100	58	7 25	"
Ověz	15vg	%	11 70	"

De vëndare

SEMENȚĂ DE PORUMB — 3

→ Cinquan'in Galben și Portocaliu ←

(provėnind din culturile d-lui C. C. Datculescu).

Probele se pot vedea la Administrația tipografiei Gazetei Sătėnului și la moșia Slobozia-Galbenu.

SE CAUTĂ A SE CUMPĚRA

Un Cal

bun și tiner pentru moșie, de cālărie (de preferență umblător.)

A se adresa d-lui C. C. Datculescu R.-Sarat, sau la moșia Slobozia-Galbenu.

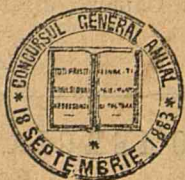
AL. P. TATARANU, ADVOCAT

Anunță onorabila sa clientelă că de la 15 Noembre, urmând a merge în Capitală la Cameră, nu se gășeșce la domiciliul său de cât Marțea în toate septămănila, când se pot angaja atât pentru procese din acea și, cât și pentru cele din cele-l-alte zile ale sėptămănei. (20—6).

DIPLOMA DE ONORE CL. I.
EXPOS. JAȘI 1884.

GRĂDINELE

MEDALIE ARGINT ȘI 30
GALBENI EXPOZIȚIA 1865

DE ARTĂ ȘI DE COMERȚ din Jași, a lui ANTON GRABOVESCHI.

Copaci de ornament, fructiferi, Trandafiri, Viță de vie, Camellii, diferiți arbuști și plante pentru grădini și sere. Semințe de flori și de legume etc.

PRECIURI REDUSE

Arbori robuști, Meri, Peri, Cireși, Vișini, Pruni, reine clande, altoiți de 3 ani de la 1 leu pînă la 1 leu 50 bani. Caiși, Persici, de la 3 lei pînă la 3 lei 50 bani.

Catalogul tuturor speciilor și varietăților se trimete tuturor doritorilor, gratis și franco.

Diplomă de onoare 1883.

Medalie de aur Ex. 1882.

Medalie de bronz, Expoziția d.n 1868.

Arborii se trimet dupe dorința pitici sau înalți, altoiți jos pentru spalieruri, sau mai sus pentru livezi și creștere naturală.

Personele care comand pentru întia oară și voesc a li se expedia prin ramburs, sunt rugate a trimete costul cel puțin pe jumătate înainte.

Tote plantele, arbuștii și copacii se trimet bine ambalați, bine scoși ast-fel ca *prinderea să fie sigură*. Ori-ce comandă se execută *îndată și conșciincios*. (2-2).

Th. Pilter, 24 rue Alibert, Paris. Mașini și aparate agricole, instrumente de lăptărie perfecționate.

Vilmorin-Andrieux, 4, Quai de la Méjisserie, Paris. Tot felul de semințe de arbori, legume, flori etc. etc. (a. l).

Medalie de Bronz

MI DON IADDINICO

AUGUSTE CLOUARD; Marchand-grainier, Horticultor.

MI DON IADDINILII

BUCUREȘCI. — 134, CALEA VICTORIEI.

Medalie de Aur.

MAGASIN DE CONFIENTA

de semințe de flori și de legume.

Gazonuri, Trifoiu, Luzernă, cepe și tubercule de flori. Mare colecțiune de Trandafiri, peste 100 specii de flori cultivate în ghiveci (glastăre) pentru garnisitul grădinelor.

Prafuri de insecte și mare asortiment de tot felul de instrumente pentru grădinari și amatori; precum: cuțite de altoit, secatori, serpete, ferestreae, fôrfece de tot felul pentru grădini, casmale, cuțite de bucătărie, stropitoare și tulumbe pentru seri și grădini, mașine de tuns erva, cêră rece pentru altoit (L'home Lefort) etc. etc.

PREȚURI FIXE și CONVENABILE. — CATALOGUL GENERAL AL PRIMĂVEREI 1886 se trimete gratis și franco persônelor doritoare. (3-10).

